

Nieuw Land zet vensters open

Docentenhandleiding bovenbouw basisonderwijs

Inleiding

De Canon van Flevoland is ontwikkeld door Nieuw Land. In zestien vensters toont het de culturele en historische geschiedenis van Flevoland. Met een spelgerichte kijktocht wandelen leerlingen door de geschiedenis van Flevoland. Aan de hand van vragen verzamelen zij kwartetkaarten. Tenslotte spelen zij het kwartetspel tegen elkaar. De winnaar is het groepje dat de meeste kwartetten verovert.

De museumles

Doelgroep: groepen 6, 7 en 8 van het basisonderwijs

Leergebied: geschiedenis

Duur: 60 minuten

Vorbereiding

De museumles bestaat uit een museumbezoek. De voorbereiding op school is facultatief. We geven graag enkele tips.

+ Tekst Canon van Flevoland

De teksten over de 16 vensters staan op www.regiocanons.nl, doorklikken naar Flevoland. Dat is de basisinformatie over de geschiedenis van Flevoland. In de tekst kunnen woorden doorlinken naar www.wikikids.nl, het jongere broertje van www.wikipedia.nl. Op die site worden begrippen op begrijpelijke wijze voor deze doelgroep uitgelegd.

Neemt u alstublieft met de leerlingen op school alvast de museumregels door. Vraag hen om rustig te zijn, goed op te letten, niet te rennen of te roepen en rekening te houden met andere bezoekers. U kunt hiervoor ook onze bezoekersvoorwaarden raadplegen op www.nieuwlanderfgoed.nl onder 'bezoekinfo'.

Het museumbezoek

Bij binnenkomst in het museum meldt u zich met uw leerlingen bij de receptie. De docent ontvangt bij de receptie de volgende onderdelen:

- + De vraagkaarten (b.o.) voor de leerlingen; dit zijn in totaal 32 vraagkaarten. Bij >16 leerlingen zijn twee sets vraagkaarten nodig.
- + De kwartetkaarten (b.o.); dit zijn 32 speelkaarten.
- + De antwoordkaarten (b.o.); dit zijn 32 antwoordkaarten.
- + Een schrijfplank met invulvel voor de antwoorden en een pen/potlood per 4 leerlingen.

Vervolgens kunt u de jassen en tassen in de garderobe opbergen. De groep gaat naar De Buis, de tentoonstellingsruimte op de tweede verdieping. Op de entresol (de 'derde' verdieping) kan de museumles starten.

Het spel en de regels

Doel van het spel

Het doel is kennismaking met de Canon van Flevoland; de geschiedenis verbeeld in 16 vensters. Het idee achter deze opzet is een eerste kennismaking te realiseren met de geschiedenis van deze provincie. Een spelgerichte kijktocht met kwartetten zet leerlingen aan zich te verdiepen in die geschiedenis. Het uiteindelijke doel is om zoveel mogelijk kwartetten te veroveren.

Verdieping

In de entresol van De Buis zijn ook mappen met achtergrondartikelen te vinden over de 16 onderwerpen. Bij deze museumles zijn deze mappen nog niet noodzakelijk.

Indeling van de klas

Bij de entresol in De Buis nemen de leerlingen plaats achter de twee tafels met ieder 16 stoelen. De indeling van de groep begint. Een klas tot en met 16 leerlingen wordt in 4 groepen verdeeld. Klassen met meer dan 16 leerlingen worden in 8 groepen verdeeld.

< 16 leerlingen: groep 1 t/m 4 speelt tegen elkaar.

> 16 leerlingen: groep 1 t/m 4 en & groep 5 t/m 8 speelt tegen elkaar.

Schema

Het schema hieronder geeft aan uit hoeveel leerlingen een groep kan bestaan bij een klasgrootte van 8 tot 32 leerlingen. U bent natuurlijk vrij om zelf de groepsgrootte in te delen maar wij raden aan niet meer dan 4 leerlingen per groepje in te delen.

GROEP	AANTAL LL.	groep 1	groep 2	groep 3	groep 4
>8 - <16	8	2	2	2	2
	9	3	2	2	2
	10	3	3	2	2
	11	3	3	3	2
	12	3	3	3	3
	13	4	3	3	3
	14	4	4	3	3
	15	4	4	4	3
	16	4	4	4	4

Bij meer dan 16 leerlingen, maak 8 groepen

GROEP	AANTAL LL.	groep 1	groep 2	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
>16	17	3	2	2	2	2	2	2	2
	18	3	3	2	2	2	2	2	2
	19	3	3	3	2	2	2	2	2
	20	3	3	3	3	2	2	2	2
	21	3	3	3	3	3	2	2	2
	22	3	3	3	3	3	3	2	2
	23	3	3	3	3	3	3	3	2
	24	3	3	3	3	3	3	3	3
	25	4	3	3	3	3	3	3	3
	26	4	4	3	3	3	3	3	3
GROEP	AANTAL LL.	groep 1	groep 2	groep 3	groep 4	groep 5	groep 6	groep 7	groep 8
	27	4	4	4	3	3	3	3	3

	28	4	4	4	4	3	3	3	3
	29	4	4	4	4	4	3	3	3
	30	4	4	4	4	4	4	3	3
	31	4	4	4	4	4	4	4	3
	32	4	4	4	4	4	4	4	4

Levensgrote kwartetkaarten

In De Buis hangen 16 levensgrote kwartetkaarten. Deze kaarten vertegenwoordigen een venster. De antwoorden van de opdrachten zijn hierop terug te vinden.

Opdrachten

- + Na indeling van de groep krijgen alle groepen acht (willekeurige) vraagkaarten van de docent.
- + Met die vragen gaan de groepen leerlingen op zoek naar de juiste levensgrote kwartetkaart. Daarop is doorgaans het antwoord te vinden. De antwoorden schrijven de leerlingen op het antwoordenvel.
- + De kinderen hebben 20 minuten de tijd om de vragen op te zoeken.
- + Na 20 minuten verzamelen de leerlingen zich weer in de entresol van De Buis.
- + De docent neemt alle vraagkaarten in.
- + Als de kinderen zitten, worden de vragen nagekeken. Dat doen de leerlingen onderling.
Groep 1 <-> 3 (dus groep 1 kijkt antwoorden groep 3 na en vice versa) en groep 2 <-> 4.
Bij >16 leerlingen: groep 5 <-> 7 en groep 6 <-> 8.
Groep 1 geeft de antwoorden (die ze hebben genoteerd op antwoordenvel op de schrijfplank) aan groep 3. Groep 3 geeft hun antwoorden aan groep 1. Groep 2 en 4 doen hetzelfde.
- + De docent legt de kwartetkaarten op de tafel.
- + De docent legt de antwoordkaarten op tafel.
- + De leerlingen kunnen de vragen nakijken aan de hand van de antwoordkaarten.
- + **Antwoord goed?** Elke goed beantwoorde vraag levert een kwartetkaart op. Zoek de overeenkomstige kwartetkaart en geef die aan de groep.
- + **Antwoord fout?** De kwartetkaarten voor fout (of niet) beantwoorde opdrachten worden op een blinde stapel (op de kop) in het midden van de tafel gelegd.

Het kwartetspel spelen

Nu wordt het kwartet gespeeld. De spelregels:

1. De groep met de meest veroverde kwartetkaarten begint

Bij gelijke aantallen begint de groep met het hoogste nummer (eerst groep 1 dan groep 2 etc.).

2. Vraag een kaart aan één van de andere groepen.

Bijvoorbeeld: "Groep 2; heb jij voor mij van Flevoland in de oudheid, 1. Swifterbantcultuur?".

(Dit moet dan wel een kaart zijn van een kwartet waarvan je zelf minimaal een kaart in je hand hebt.)

- + **Heeft de andere groep de juiste kaart wel?**
Dan moet hij deze kaart aan de vragende groep afgeven. De vragende groep mag doorgaan met kaarten vragen. Dit mag aan dezelfde of een andere groep.
- + **Heeft de andere groep de kaart niet?**
Neem een kaart van de blinde stapel (je mag geen kaart van de blinde stapel nemen als je groep al eerder in je beurt een kaart van een (andere) groep heeft veroverd).

3. De groep aan wie je het laatst een kaart vroeg is nu aan de beurt.

Als je een setje van vier kaarten hebt, roep je 'Kwartet!' en leg je de vier bij elkaar horende kaarten voor je neer op tafel.

4. Het spel is afgelopen als alle kwartetkaarten uitgespeeld zijn.

5. De winnaar is de groep met de meeste kwartetten.

Het Kwartet

Canon van Flevoland kwartet

Elk kwartet (bijvoorbeeld) "Flevoland in de oudheid " heeft twee canonvensters

1. Swifterbantcultuur
2. Flevo lacus

En twee subthema's

- 1a. Wonen in hutten
- 2a. Romeinen en de Limes

De vragen zijn onderverdeeld in 1, 1a, 2, 2a, 3, 3a etc (t/m 16a). Elk antwoord is in principe terug te vinden op de levensgrote kwartetkaarten in De Buis. Antwoorden op bijv. 1 en 1a zijn beiden op de grote speelkaart 1. Swifterbantcultuur te vinden.

Hieronder de 8 kwartetten:

Kwartet 1 (venster 1 en 2)

Flevoland in de oudheid

1. Swifterbantcultuur
- 1a. Wonen in hutten
2. Flevo lacus
- 2a. Romeinen en de Limes

Kwartet 2 (venster 3 en 4)

Flevoland in de Middeleeuwen

3. Van Almaere naar Zuiderzee
- 3a. Verdwenen dorpen in zee
4. De Heren van Kuinre en de Hanze
- 4a. Handel met Hanzesteden

Kwartet 3 (venster 5 en 6)

Scheepvaart op de Zuiderzee

5. Slag op de Zuiderzee
- 5a. Watergeuzen
6. De Zuiderzee als verkeersplein
- 6a. Scheepswrakken

Kwartet 4 (venster 7 en 8)

Eilanden in de polder

- 7. Het geloof op de eilanden
- 7a. Reformatie op de eilanden
- 8. De ondergang van Schokland
- 8a. Schokland Werelderfgoed

Kwartet 5 (venster 9 en 10)

De inpoldering van de Zuiderzee

- 9. Inpolderen met windkracht
- 9a. Plan Stevin
- 10. Inpolderen met stoomkracht
- 10a. Plannen 19e eeuw

Kwartet 6 (venster 11 en 12)

Het Zuiderzeeproject van Lely

- 11. Het Plan Lely
- 11a. De Zuiderzeewet
- 12. Het Zuiderzeeproject in crisistijd
- 12a. Drooglegging

Kwartet 7 (venster 13 en 14)

Inrichting van het nieuwe land

- 13. Nederlands Onderduikersparadijs
- 13a. Ontginning Noordoostpolder
- 14. Nagele, het Nieuwe Bouwen
- 14b. Rietveld-de Stijl-van Eesteren

Kwartet 8 (venster 15 en 16)

Nieuwkomers in het nieuwe land

- 15. Maakbare samenleving
- 15a. New Towns Lelystad & Almere
- 16. Nieuwkomers
- 16a. Multiculturele samenleving

Praktische informatie

- + De museumles kan met maximaal 32 leerlingen worden gedaan;
- + Nieuw Land vraagt bij schoolbezoeken één docent/begeleider per tien leerlingen;
- + Nieuw Land biedt bij deze museumles geen begeleiding aan;
- + Nieuw Land vraagt u vriendelijk om tijdig een afspraak te maken voor uw museumbezoek;
- + Nieuw Land vraagt u vriendelijk om de klas van tevoren in groepjes te verdelen; al naar gelang de grootte van de klas in groepjes van 4 leerlingen.

Leerdoelen

De museumles behelst de volgende leerdoelen:

- + De leerlingen kunnen samenwerken;
- + De leerlingen leren spelenderwijs over de historie van Flevoland;
- + De leerlingen leren spelenderwijs hoe oud de geschiedenis van Flevoland is;

+ De museumles sluit aan op de volgende kerndoelen:

51. De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen, zoals aanwezig in ons cultureel erfgoed, en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.
52. De leerlingen leren kenmerkende aspecten van de tien tijdvakken.

Contact

Nieuw Land
Museum+Archief+Studiecentrum
Oostvaardersdijk 01-13
Postbus 73
8200 AB Lelystad
T (0320) 26 07 99
F (0320) 26 04 36
E info@nieuwlanderfgoed.nl
I www.nieuwlanderfgoed.nl